

MUHASEBE MESLEĞİNDE ETİK: ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN ETİK ALGILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

İsmail ELAGÖZ

Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
Biga İİBF, İşletme Bölümü

Öğr. Gör. Ümran ŞAHBAZ

Öğr.Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
Lapseki MYO, Muhasebe ve Vergi Programları Bölümü

Geliş Tarihi: 28.09.2015
Kabul Tarihi: 16.06.2016

ÖZ

Günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle teknoloji ve rekabet hızla artmaktadır. Buna paralel olarak sermaye hareketlerinin uluslararası boyut kazanmış olması, yatırımların dünya çapında artması ve bununla birlikte işletmelerin de çok uluslu hale gelmesi söz konusu olmuştur. Ve böylece işletmelerin muhasebe işlevi farklı bir boyut kazanmıştır. İşletmeler çok uluslu hale gelirken 2000'li yıllarda yaşanan muhasebe skandalları (Enron, Worldcom vb.) muhasebe meslek mensuplarındaki etik davranışın önemini artırmıştır.

Bu araştırmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında okuyan öğrencilerin muhasebe meslek etiği algısını ölçmektir. Ayrıca öğrencilerin meslek etiği algısının demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda yapılan analizler sonucunda; öğrencilerin meslek etiği algılarının sadece cinsiyete göre farklılık gösterdiği, ancak yaş, gelir, öğrenim gördüğü sınıf ve yaşadığı yere göre bir fark olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etik, Meslek Etiği, Muhasebe, Muhasebe Eğitimi

ETHICS IN ACCOUNTING PROFESSION: A RESEARCH ON ÇANAKKALE ONSEKİZ MART UNIVERSITY ASSOCIATE DEGREE STUDENTS' PERCEPTIONS ON ETHICS

ABSTRACT

Technology and competition are increasing rapidly with the influence of globalization nowadays. Parallel to this, it has been discussed that capital movements have gained an international dimension, investments have increased worldwide and businesses have become multinational. Thus, businesses' accounting function has gained a different dimension. The accounting scandals (Enron, Worldcom, etc) that occurred in 2000s have increased the importance of ethical behaviour in accounting professions while businesses become multinational.

The aim of this research is to explore perceptions of accounting profession ethics of the students studying in Çanakkale Onsekiz Mart University Vocational Schools of Accounting and Tax Practices programs. Besides, it is tried to show whether the perception of professional ethics of students varies according to the demographic characteristics. Results reveal that there is no difference in students' perception on professional ethics according to their ages, incomes, their education levels and locations that they live. Addition to this, there is a difference in students' perception on professional ethics according to their gender.

Keywords: Ethics, Professional Ethics, Accounting, Accounting Education

1. GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte dünyada yaşanan sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler hayatı kolaylaştırdığı gibi beraberinde yeni tehditler getirmiş ve risk faktörlerinin de ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Rekabet koşulları yerel olmaktan çıkıp, uluslararası bir boyut kazanmıştır. Küreselleşmenin ekonomik boyutunu oluşturan sermaye piyasalarındaki hareketlilik, dünya genelinde yatırımların artmasını, dolayısıyla da sermaye hareketlerinin uluslararası bir boyut kazanmasını sağlamıştır. Bu yapıda faaliyet gösteren işletmelerin yatırım kararlarında ihtiyaç duyduğu bilgiler, işletmelerin muhasebe fonksiyonu tarafından üretilmektedir.

Bu açıdan hem muhasebe meslek mensuplarının ve gelecekte bu mesleği seçmek isteyen öğrencilerin hem de muhasebenin ürettiği

bilgiden faydalanacak olan diğer paydaşların etik algısı büyük önem arz etmektedir. Yani işletmelerde muhasebe fonksiyonunun temel ürünü bilgidir; ancak bilginin sisteme değer katabilmesi ve paydaşlara yararlı olabilmesi için güvenilir olması gerekir. Güvenilir bilgi ise verinin bilgiye dönüşüm sürecindeki aşamalarına katkı verenlerin sürece yaklaşımları ile yakından ilgilidir (Alkan, 2015:114).

Nitekim son yıllarda yaşanan ekonomik krizler, işletme iflasları ve ekonomik skandallar güvenilir bilginin önemini arttırmıştır. Bu nedenle finansal raporların hazırlandığı muhasebe bilgi sisteminde bilgi oluşumunu etkileyen faktörlerin bu bilgileri hazırlayanların kişiliği, duyguları, eğitimleri ve etik algılarının ile ilişkili olduğu söylemek mümkündür.

Bu çalışmanın amacı, meslek yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarında eğitim gören ve mezun olduğunda muhasebe meslek elemanı olarak istihdam olanağı bulan ön lisans öğrencilerinin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algılarında; cinsiyet, yaş, ailenin aylık ortalama geliri, yaşadığı yer ve öğrenim gördüğü sınıf değişkenlerine göre farklılaşma olup olmadığını tespit edebilmektir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Günümüzde ahlak, iş ahlakı, etik ve meslek etiği gibi kavramların sıkça kullanıldığı görülmektedir. Ahlak kavramı Arapça kökenli “hilk” ve “hulk” kelimelerine dayanmakta; “hilk”, insanın fitri tabiatını, “hulk” ise insanın manevi yanını ifade etmektedir (Daştan vd., 2015: 76). Ahlak kavramı daha çok insanların toplum içinde uyması gereken kuralları ve ilkeleri belirtirken; iş ahlakı kavramı uygulamalı bir ahlak bilgisi olup, iş hayatında karşılaşılan tüm ahlaki sorunların üstünde durmaktadır (Arslan, 2012: 17-19).

Etik kavramı Yunanca “ethos” sözcüğünden türemiştir. Ethos; töre, gelenek, görenek, alışkanlık, yerleşik hale gelmiş duygululuk hali, karakter, huy, mizaç vb. anlamlara gelmektedir. Bu bağlamda etik, “yararlı olanın yanında, iyi, kötü, doğru ve yanlış gibi kavramları inceleyen, hem bireyin hem de grubun davranışlarında neyin iyi neyin kötü olduğunu belirleyen, ahlaki ilkeler, değerler ve sistemler bütünü” olarak tanımlanabilir (Daştan vd., 2015: 76-77). Etik kavramı, insanların bireysel ve toplumsal ilişkilerini düzenleyen kurallar bütünü olarak ta tanımlanmaktadır (Erden, 2012:124; Tutar ve Yılmaz, 2003: 53). Türk Dil Kurumu tarafından etik sözcüğü, “töre bilimi, çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü, ahlaki, ahlakla ilgili” olarak tanımlanmıştır (<http://www.tdk.gov.tr>).

Etik; iyi ve kötünün, doğru ve yanlışın, erdem ve erdemsizliğin sistematik olarak incelendiği bir disiplindir. Ahlak ise bunun aksine, bir disiplinden ziyade günlük yaşamda uygulanan düşünce ve davranış kalıplarıdır (Akyatan ve Kutluk, 2015: 43). Etik, sosyal bir varlık olan insanın bireysel ve toplumsal ilişkilerinin temelini oluşturan doğru ya da yanlış, iyi ya da kötü gibi kuralları ve değerleri araştıran bir felsefe disiplindir (Işık, 2013: 124; Kurnaz ve Gümüş, 2010: 159).

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere, etik ve ahlak kavramları birbirine yakın kavramlardır. Birçok düşünür ahlak ve etik sözcüklerini birbiri yerine kullanmakta sakınca görmemektedir. Ancak genel eğilim bu iki kavramın birbirinden ayrı olduğu yönündedir. Kısaca belirtmek gerekirse, etik doğru ve yanlış davranış teorisidir, ahlak ise onun pratiğidir. Etik evrenselken, ahlak ulusaldır. Etik bir kişinin belli bir durumda ifade etmek istediği değerlerle ilgilidir. Ahlak ise bunu hayata geçirme tarzıdır (Kurnaz ve Gümüş, 2010: 159). İlkeler söz

konusu olduğunda etik kavramı; davranışlar söz konusu olduğunda ise ahlak kavramı kullanılır (Kolçak, 2012: 5).

Meslek etiği ise iş dünyasındaki davranışları yönlendiren, onlara rehberlik eden etik prensipler ve standartların toplamıdır. Bir başka deyişle, mesleki davranışla ilgili neyin doğru, neyin yanlış, neyin haklı, neyin haksız olduğu konusundaki inançlara dayalı ilkeler ve kurallar bütünüdür (Kolçak, 2012: 93). Meslek etiğini ile ilgili tanımlar, belirli bir durumdaki “yanlış ve doğru”nun ne olduğu konusunda var olan kuralları, standartları ve etik prensipleri içine almaktadır. Spesifik bir davranışın etiğe uygun olup olmadığının belirlenmesinde, sadece bireylerin kişisel etik ve kişisel değerleri değil; aynı zamanda toplumun değerlerinin de etkisi bulunmaktadır (Kurnaz ve Gümüş, 2010: 159).

Muhasebe meslek etiğinin muhasebe alanındaki düşünce ve davranış kalıpları ile ilgili olduğu söylenebilir (Akyatan ve Kutluk, 2015: 43). Muhasebede etik, muhasebe mesleğinin gereklerini yerine getirebilmek için bu mesleği yürütecek kişilerin mesleki bilgi, beceri ve deneyiminin yanında, mesleğin gerektirdiği ahlaki niteliklere sahip olmak anlamına gelmektedir. Kanunlara uygun işlemlerin yanı sıra, toplumun güncel değer yargılarına da önem vererek güvenilir bilgilerin topluma sunulmasıdır (Kurnaz ve Gümüş, 2010: 161).

İş hayatında yaşanan gelişmeler muhasebe mesleğinde etik konusunu gündeme getirmiştir. Muhasebe meslek etiğinin gündeme gelmesi ile birlikte konuyla ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır. Ancak, muhasebe mesleğinin etkin şekilde yürütülmesinde yasal düzenlemeler tek başına yeterli değildir. Muhasebe mesleğinde sunulan hizmetin kalitesi; düzenlenen finansal raporların doğru ve

güvenilir olması, meslek mensuplarının tarafsızlık, gizlilik, dürüstlük, güvenilirlik ve sorumluluk gibi mesleki etik kurallarına uymasına bağlıdır. Bu nedenle mesleğin yürütülmesinde meslek mensuplarının mesleki etik ile ilgili kuralların bilinciyle hareket etmesini gerekmektedir (Bilen, 2008: 27). Muhasebe mesleğini icra eden meslek mensuplarının çalışmaları, toplumun büyük bir kısmını yakından ilgilendirmekte ve bu alanda çalışanlara birçok sorumluluk yüklemektedir. Bu bağlamda; işletmelerin yatırım kararlarından vergilerin sağlıklı biçimde tahsil edilmesine kadar pek çok faaliyet bu meslek mensuplarının düzenlediği ayrıntılı raporlara dayanarak yürütülmektedir. Bu raporlar, bireysel yatırım kararlarından iş bulma süreçlerine kadar iş dünyasının yanı sıra toplumu da ilgilendirmektedir. Bu kadar geniş bir alanda etkili olan muhasebe mesleğinde etik kavramı her geçen gün önemini arttırmaktadır (Yücel ve Kartal, 2014: 132).

Muhasebe mesleğine ilişkin etik kurallar; yasalar yoluyla ve meslek örgütleri tarafından oluşturulmaktadır. Ulusal ve uluslararası alanda yapılan düzenlemelerin ortak paydaları bağımsızlık, dürüstlük, tarafsızlık, sosyal sorumluluk, standartlara uyma, bilgi güvenliği ve özenli çalışmadır. Muhasebe mesleğinin gelişimi ve toplumsal saygınlığı açısından bu kuralların mesleğin her aşamasında görev alacak olan uygulayıcılara aktarılması ve benimsetilmesi çok önemlidir. Dolaylı olarak finansal piyasaların da bu süreçten etkileneceği unutulmamalıdır. Bu bağlamda muhasebe alanında eğitim veren kurumlara önemli görevler düşmektedir (Alkan, 2015: 115). Ülkemizde muhasebe eğitimi üniversitelerin, fakülte ve yüksekokul (lisans) ile meslek yüksekokullarında (ön lisans) verilmektedir. Ayrıca bazı üniversitelerde yüksek lisans ve doktora düzeyinde de programları yürütülmektedir. Bu bölümlerden

mezun olan öğrenciler, mesleğin her aşamasında çalışmaktadırlar. Dolayısıyla muhasebe meslek mensuplarının dürüst, güvenilir ve mesleki etik ilkelerine bağlı bir şekilde mesleklerini yürütmelerinde etik eğitimi her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Nitelikli ve mesleki etik değerlerin bilincinde olan meslek elemanlarının yetiştirilmesinde üniversitelerin sorumlulukları her geçen gün artmaktadır (Çelenk vd., 2015: 159).

3. LİTERATÜR

2001 yılında Enron ve 2002 yılında WorldCom şirketinin gelir tablolarında düzeltme yapmaları ve sonrasında bu büyük iki şirketin batması muhasebede etiğin ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir (Uyar vd., 2015: 239). Muhasebe skandallarıyla birlikte muhasebe mesleğinde etik ile ilgili çalışmalar da artmıştır. Konuyla ilgili olarak yapılan araştırmalar genellikle, meslek elemanlarının ve muhasebe eğitimi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin meslek etiği algılarına ve etik değerlerine odaklanmıştır. Türkiye’de yükseköğrenim düzeyinde muhasebe mesleği ile ilgili etik konularını içeren derslerin yeterli olmaması ve meslek etiği eğitiminin nasıl olması gerektiği yönündeki tartışmalar konuya olan ilgiyi arttırmaktadır.

Kurnaz ve Gümüş (2010) tarafından yapılan çalışmada; Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe Bölümünde eğitim görmekte olan öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik olmayan davranışlara ilişkin algılamalarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, bayan öğrencilerin bazı etik dışı uygulamalara ilişkin algılamalarının erkek öğrencilere oranla daha hassas düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Üst sınıflarda okuyan öğrencilerin algılamalarının alt sınıflarda okuyan öğrencilere göre daha hassas olduğu gözlemlenmiştir.

Akyatan ve Kutluk (2015) tarafından yapılan çalışmada; Akdeniz Üniversitesi İşletme ve Maliye bölümlerinde okuyan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin etik kararları ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda; bayan öğrencilerin etik yargılarının erkek öğrencilere göre daha güçlü olduğu saptanmıştır. Ayrıca, İşletme bölümü öğrencilerinin Maliye bölümü öğrencilerine göre daha esnek etik değerlere sahip olduğu ve muhasebe etiği dersi almamış öğrencilerin dersi almış öğrencilere göre daha zayıf etik değerler taşıdığı tespit edilmiştir.

Alkan (2015) tarafından yapılan çalışmada; Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı öğrencilerinin etik değerlerinin bazı değişkenlere göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda; bayan öğrencilerin etik algı düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfın etik algısını etkilemediği gözlemlenmiştir. Ailenin geliri arttıkça ve annenin eğitim düzeyi yükseldikçe etik algısı azalmakta, babanın eğitim düzeyi öğrencilerin etik algılarını etkilememektedir.

Daştan vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada; Karadeniz Teknik Üniversitesi-İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, Maliye ve İktisat bölümlerinde okuyan dördüncü sınıf öğrencilerinin etik, etik ikilem, etik karar ve muhasebe meslek etiği eğitimi konularında farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda; bayan öğrencilerin etik karar alma konusunda erkek öğrencilere göre daha duyarlı oldukları saptanmıştır. Gelecekte meslek mensubu olmayı isteyenlerin genel etiğe yönelik yargılara istemeyenlere göre daha fazla önem verdiği ve İktisat

Bölümü öğrencilerinin, Maliye Bölümü öğrencilerine göre etik farkındalık düzeylerinin daha hassas olduğu tespit edilmiştir.

Uyar vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada; ALTSO Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencilerinin muhasebe meslek etiği algısını ölçmek ve meslek etiği dersi alan öğrencilerle almayanlar arasındaki etik algısı farklılığını araştırmak amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin genel olarak muhasebe meslek mensuplarının etik davranışlarıyla ilgili olumsuz bir algıya sahip oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğrenciler mesleğin saygınlığının etik ilkelere ve meslek etik kurallarına uyarak artırılabilceğini düşünmektedirler.

Ceylan ve Terzi (2016) tarafından yapılan çalışmada; Çankırı Karatekin Üniversitesi İşletme, İktisat ve Kamu Yönetimi son sınıf öğrencilerinin mesleki davranış boyutlarını ölçmek ve öğrencilerin meslek etiği konusundaki algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, bayan öğrencilerin meslek etiği konusunda erkek öğrencilere göre daha duyarlı oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca etik dersi alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre doğruluk ve dürüstlük, tarafsızlık ve mesleki davranış ilkeleri konusunda daha hassas oldukları gözlemlenmiştir. Etik algısı ile yaş, gelir düzeyi ve ikamet edilen yer arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmamıştır.

Çavuşoğlu ve Kutluk (2016) tarafından yapılan çalışmada; Anamur MYO'da muhasebe dersi alan İşletme Yönetimi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ile Pazarlama programı öğrencilerinin muhasebe etiği ve muhasebe etiği eğitimi algıları ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, meslek etiği yargıları bakımından erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre daha duyarlı oldukları ve üst

sınıfta okuyan öğrencilerin alt sınıfta okuyan öğrencilere göre daha hassas oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca, gelir düzeyi yüksek olan öğrenciler ile büyükşehirde yaşamış olan öğrencilerin etik davranış konusunda daha güçlü değerler taşıdıkları gözlemlenmiştir.

Gülmez vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada; Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Osmaniye Meslek Yüksekokulu ön lisans öğrencileri ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi lisans öğrencilerinin meslek etiği algıları ve meslek etiğine bakış açılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, meslek etiği algısı ve meslek etiğine bakış açısı bakımından bayan öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha duyarlı oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin meslek etiği dersini alması durumunda etik ilkelere bağlılıklarının artacağı sonucuna ulaşılmıştır.

4. YÖNTEM

4.1. Örneklem ve Veri Toplama

Araştırmanın evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Meslek Yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programlarında eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kolayda örnekleme tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Anket 354 öğrenciye uygulanmış ancak 49 öğrenciden elde edilen veriler hatalı veya eksik olduğu için değerlendirilmeye alınmamıştır. Verilerin analizi 305 öğrenciden elde edilen verilerle yapılmıştır.

4.2. Anket Formu ve Ölçekler

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise Alkan (2015) tarafından Türkiye’de uygulanan ve 34 sorudan oluşan ölçek yer almaktadır. Ölçekte öğrencilerin etik algıları, 5’li Likert tipi derecelendirmeye (1-

Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum) tabii tutulmuştur.

4.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın problemi, “meslek yükseköğretilerinin muhasebe ve vergi uygulamaları programlarında eğitim gören ön lisans öğrencilerinin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları ile cinsiyet, yaş, ailenin aylık ortalama geliri, yaşadığı yer ve öğrenim gördüğü sınıf değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek” olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezler aşağıdaki gibidir:

H1: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H2: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları yaşa göre farklılık göstermektedir.

H3: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları ailenin aylık ortalama gelirine göre farklılık göstermektedir.

H4: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları yaşadığı yere göre farklılık göstermektedir.

H5: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları öğrenim gördüğü sınıfa göre farklılık göstermektedir.

5. ANALİZ VE BULGULAR

5.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı istatistikler sonucu elde edilen bulgular Tablo 1’de yer almaktadır. Cinsiyet, yaş, ailenin aylık ortalama geliri, yaşadığı yer ve öğrenim gördüğü sınıf araştırma kapsamına alınan demografik değişkenlerdir.

Tablo 1’deki verilere göre araştırmaya katılan 305 öğrencinin demografik özellikleri incelendiğinde; öğrencilerin 182 kişininin bayan, 123 kişininin erkek olduğu görülmektedir. Yaş aralığı olarak,

18-20 yaş aralığında 138 öğrenci, 21-22 yaş aralığında 131 öğrenci, 23-24 yaş aralığında 26 öğrenci, 25 yaş ve üstünde 10 öğrenci yer almaktadır. Öğrenciler, ailenin aylık ortalama gelir durumlarına göre gruplandırıldığında 61 öğrenci ailesinin 1.300 TL ve altı gelir grubunda, 134 öğrenci ailesinin 1.301-2.000 TL gelir grubunda, 99 öğrenci ailesinin 2.001-5.000 TL gelir grubunda, 11 öğrenci ailesinin 5.001 TL ve üzeri gelir grubunda olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaşadıkları yer değerlendirildiğinde ise, 107 öğrencinin şehir merkezinde, 157 öğrencinin ilçede, 16 öğrencinin kasabada ve 25 öğrencinin köyde yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin 154'ü 1. sınıfta, 151'i 2. sınıfta öğrenim görmektedir.

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistikler

Demografik Özellikler		F	%
Cinsiyet	Bayan	182	59,7
	Erkek	123	40,3
Yaş	18-20	138	45,2
	21-22	131	43,0
	23-24	26	8,5
	25 ve üzeri	10	3,3
Ailenin aylık ortalama geliri	1300 ve altı	61	20,0
	1301-2.000	134	43,9
	2001 - 5000	99	32,5
	5001 ve üzeri	11	3,6
Yaşadığı yer	Şehir Merkez	107	35,1
	İlçe	157	51,5
	Kasaba	16	5,2
	Köy	25	8,2
Öğrenim gördüğü sınıf	1. sınıf	154	50,5
	2. sınıf	151	49,5

5.2. Faktör Analizi Sonuçları

Araştırmada kullanılan ölçek için keşfedici faktör analizi uygulanmıştır. Anketi oluşturan Likert tipi toplam 34 soru kişisel faktör analizine tabi tutulmuş, en uygun faktör yapısı Varimax dönüşümü ile ulaşılmış, bu yapıyı elde etmek için ise 9 ifadenin dışarıda bırakılması gerekli olmuştur. Faktör analizi sonucunda toplam 5 faktör ortaya çıkmış olup, bu faktörler ile açıklanan toplam varyans % 61,8'dir. Tablo 2'de bu beş boyut altında yer alan ifadeler ve ifadelere ait faktör yükleri gösterilmektedir. Yalnızca ifadelerin yüklendiği faktörlere ilişkin yükler gösterilmiştir.

Tablo 2. Keşifsel Faktör Analizi ve Faktör Yükleri

Boyutlar	İfadeler	Faktör Yükleri
Müşteriler İle İlişkiler	Müşterilere ait bilgileri üçüncü kişilere açıklamamalıdır.	,798
	Müşterilere ait paraları kişisel işleri için kullanmamalıdır.	,772
	İşyerine alkol vb. kullanarak gitmemelidir.	,740
	İşe gelmemek için gerçek dışı bahaneler uydurmamalıdır.	,740
	Müşterilerin lehine bir durum söz konusu olduğunda konuyu açıklamalı iş yüküm artar kaygısıyla gerekli işlemleri yapmaktan kaçınmamalıdır.	,719
	Muhasebe kayıtları üzerinde değişiklik yapmamalı ve yapılmasına izin vermemelidir.	,652
	Müşterilerin olanaklarını bireysel çıkarları için kullanmamalıdır.	,619
Mesleki Sorumluluklar	Menfaat çatışmalarından kaçınmalı ve olası bir menfaat çatışmasında tarafları uyarmalıdır.	,693
	Mesleki bilgiyi doğru bir biçimde analiz etmeli açık ve anlaşılır bir biçimde sunmalıdır.	,655
	Güvenilirliği şüpheli olan herhangi bir faaliyete katılmamalıdır.	,635
	Çalıştığı kurumda mesleği ile ilgili uygun bilgileri, mesleki kararları ve düşünceleri ifade etmelidir.	,624
	Mesleği ile ilgili güncel gelişmeleri takip etmeli mesleki yeterliliğini geliştirmelidir.	,608
	Çalıştığı kurumdaki görevi nedeniyle edindiği gizli bilgiyi üçüncü kişilere açıklamamalıdır.	,525
Meslektaşlarla İlişkiler	Meslektaşlarına zarar verecek şekilde ücret talep etmemelidir.	,760
	Kendi yaptığın bir hatayı meslektaşlarına yüklemeye çalışmamalıdır.	,740
	Meslektaşları hakkında olumsuz açıklamalarda bulunmamalıdır.	,733
	Mesleki bilgiyi olduğu gibi ve objektif olarak ifade etmelidir.	,611
	Muhasebe bilgi kullanıcılarına iletilecek rapor (Mali tablo vb.), yorum ve tavsiyeleri anlaşılır biçimde açıklamalıdır.	,585

Mesleki Görevler	Çalıştığı kurumdaki görevi nedeniyle edindiği gizli bilgiyi kullanarak menfaat sağlamalıdır.	,733
	Çalıştığı kurumdaki görevini etkileyecek ya da engel olacak herhangi bir faaliyette bulunmalıdır.	,727
	Büyük müşterilerle daha çok ilgilenmelidir.	,692
	Yasal boşlukları mükelleflerin lehine yorumlamalıdır.	,501
Kişisel Menfaatler	Çalıştığı kuruma personel alımında önemli kişilere olan yakınlığa önem vermemelidir.	,744
	Çalıştığı kurumda yöneticilerin kişisel menfaatten çok, kuruma menfaat sağlayacak etik dışı davranışlarına göz yummalıdır.	,686
	Çalıştığı kurumda yükselmek için yöneticilerin etik olmayan davranışlarını benimsememelidir.	,572
Toplam Açıklanan Varyans		% 61,881
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Ölçüsü		0,925
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi- Square	3792,69
	Df	5
	Sig.	300
		0,000

5.3. Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Bu araştırmada literatürdeki benzer çalışmalarda olduğu gibi en yaygın olarak kullanılan güvenilirlik ölçümü olan Cronbach Alpha (α) katsayısı kullanılmıştır. Güvenilirlik analizinde, faktör analizi sonucunda ölçeklerde yapılan değişiklikler de dikkate alınarak, her bir değişkenin alfa katsayılarına bakılmıştır. Buna göre, aşağıda verilen Tablo 3'te faktör boyutları ve bunlara ilişkin Cronbach Alpha (α) katsayıları görülmektedir. Güvenilirlik katsayılarının ikisi dışındakilerin oldukça yüksek değerlerde olduğu görülmektedir. Bundan dolayı çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Faktör Boyutlarına İlişkin Güvenilirlik Katsayıları

DEĞİŞKENLER	Soru sayısı	Alfa Katsayısı (α)
Müşterilerle İlişkiler	7	0,898
Mesleki Sorumluluklar	6	0,846
Meslektaşlarla İlişkiler	5	0,867
Mesleki Görevler	4	0,669
Kişisel Menfaatler	3	0,588

5.4. Muhasebe Mesleği ile İlgili Etik Algıların Demografik Özelliklere Göre Analizi

Muhasebe Programı öğrencilerinin muhasebe mesleği ile ilgili etik algılarına ilişkin olarak bayan ve erkek öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında fark olup olmadığını anlamak için bağımsız örneklem t-test yapılmış ve sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir. Buna göre F1 ve F2 boyutlarına ilişkin cevapların ortalamasının bayarlarda ve erkeklerde farklı olduğu ve iki grup arasında bu farkın istatistiki olarak da anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Diğer boyutlarda iki grup arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bundan dolayı “**H1:** Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları cinsiyete göre farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 4. Muhasebe Mesleği İle İlgili Etik Algıların Cinsiyete Göre Analizi

Boyutlar		Ort.	Std. Sapma	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Müşterilerle İlişkiler	Bayan	4,56	0,59	9,036	,003	2,664	303	,008
	Erkek	4,35	0,77			2,530	214,393	,012
Mesleki sorumluluklar	Bayan	4,40	0,57	4,656	,032	2,316	303	,021
	Erkek	4,23	0,71			2,221	222,946	,027
Meslektaşlarla ilişkiler	Bayan	4,41	0,71	,825	,365	1,914	303	,057
	Erkek	4,25	0,74			1,896	253,544	,059
Mesleki görevler	Bayan	3,09	1,12	6,157	,014	-1,224	303	,222
	Erkek	3,24	0,93			-1,267	289,897	,206
Kişisel Menfaatler	Bayan	3,83	0,92	,479	,489	,013	303	,990
	Erkek	3,83	0,88			,013	269,286	,990

Muhasebe Programı öğrencilerinin muhasebe mesleği ile ilgili etik algılarına ilişkin olarak öğrencilerin yaşına göre fark olup olmadığını anlamak için ANOVA analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'da gösterilmiştir. Buna göre hiçbir boyutta gruplar arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. H2: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları yaşa göre farklılık göstermektedir. Bundan dolayı "H2: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları yaşa göre farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5. Muhasebe Mesleği İle İlgili Etik Algıların Öğrencilerin Yaşına Göre Analizi

Boyutlar	Yaş	Ort.	Std. Sapma		Sum of Squares	df	Mean Sq	F	Sig.
Müşterilerle ilişkiler	18-20	4,54	0,60	Between Groups	1,550	3	,517	1,146	,331
	21-22	4,39	0,77	Within Groups	135,785	301	,451		
	23-24	4,49	0,53	Total	137,335	304			
	25 ve üzeri	4,60	0,49						
Mesleki Sorumluluklar	18-20	4,36	0,62	Between Groups	,528	3	,176	,440	,725
	21-22	4,31	0,68	Within Groups	120,581	301	,401		
	23-24	4,27	0,50	Total	121,110	304			
	25 ve üzeri	4,48	0,40						
Meslektaşlarla ilişkiler	18-20	4,41	0,69	Between Groups	1,713	3	,571	1,090	,354
	21-22	4,26	0,80	Within Groups	157,688	301	,524		
	23-24	4,34	0,56	Total	159,401	304			
	25 ve üzeri	4,42	0,46						
Mesleki Görevler	18-20	3,16	1,12	Between Groups	1,182	3	,394	,358	,783
	21-22	3,14	0,98	Within Groups	331,006	301	1,100		
	23-24	3,25	1,06	Total	332,187	304			
	25 ve üzeri	2,86	0,87						
Kişisel Menfaatler	18-20	3,94	0,91	Between Groups	3,301	3	1,100	1,349	,259
	21-22	3,73	0,90	Within Groups	245,615	301	,816		
	23-24	3,76	0,98	Total	248,917	304			
	25 ve üzeri	3,85	0,64						

Muhasebe Programı öğrencilerinin muhasebe mesleği ile ilgili etik algılarına ilişkin olarak öğrencilerin ailelerinin aylık gelirine göre fark olup olmadığını anlamak için ANOVA analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'de gösterilmiştir. Buna göre hiçbir boyutta gruplar arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bundan dolayı "H3: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları ailenin aylık

ortalama gelirine göre farklılık göstermektedir.” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 6. Muhasebe Mesleği İle İlgili Etik Algıların Gelire Göre Analizi

Boyutlar	Gelir (TL)	Ort.	Std. Sapma		Sum of Squares	df	Mean Sq	F	Sig.
Müşterilerle İlişkiler	1300 ve altı	4,52	0,48	Between Groups	1,093	3	,364	,805	,492
	1301-2.000	4,51	0,58	Within Groups	136,242	301	,453		
	2001 - 5000	4,39	0,82	Total	137,335	304			
	5001 ve üzeri	4,39	1,07						
Mesleki Sorumluluklar	1300 ve altı	4,33	0,52	Between Groups	,996	3	,332	,832	,477
	1301-2.000	4,36	0,58	Within Groups	120,114	301	,399		
	2001 - 5000	4,34	0,72	Total	121,110	304			
	5001 ve üzeri	4,05	0,97						
Meslektaşlarla İlişkiler	1300 ve altı	4,38	0,59	Between Groups	1,513	3	,504	,961	,411
	1301-2.000	4,40	0,53	Within Groups	157,888	301	,525		
	2001 - 5000	4,27	0,94	Total	159,401	304			
	5001 ve üzeri	4,13	1,15						
Mesleki Görevler	1300 ve altı	3,38	1,02	Between Groups	5,884	3	1,961	1,809	,145
	1301-2.000	3,15	1,07	Within Groups	326,303	301	1,084		
	2001 - 5000	2,99	1,03	Total	332,187	304			
	5001 ve üzeri	3,27	0,86						
Kişisel Menfaatler	1300 ve altı	3,88	0,88	Between Groups	,543	3	,181	,219	,883

1301-2.000	3,81	0,93	Within Groups	248,374	301	,825		
2001 - 5000	3,82	0,92	Total	248,917	304			
5001 ve üzeri	4,00	0,63						

Muhasebe Programı öğrencilerinin muhasebe mesleği ile ilgili etik algılarına ilişkin olarak öğrencilerin yaşadıkları yere göre fark olup olmadığını anlamak için ANOVA analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir. Buna göre gruplar arasında sadece mesleki görevler ile ilgili boyutta anlamlı bir farkın olduğu, ancak diğer hiçbir boyutta anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bundan dolayı “H4: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları yaşadığı yere göre farklılık göstermektedir.” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 7. Muhasebe Mesleği İle İlgili Etik Algıların Yaşanan Yere Göre Analizi

Boyutlar	Yaşadığı Yer	Ort.	Std. Sapma		Sum of Squares	df	Mean Sq	F	Sig.
Müşterilerle İlişkiler	Köy	4,57	0,45	Between Groups	2,133	3	,711	1,583	,194
	Kasaba	4,67	0,35	Within Groups	135,202	301	,449		
	İlçe	4,51	0,65	Total	137,335	304			
	Şehir Merkezi	4,37	0,77						
Mesleki Sorumluluklar	Köy	4,45	0,38	Between Groups	,684	3	,228	,570	,635
	Kasaba	4,47	0,44	Within Groups	120,425	301	,400		
	İlçe	4,32	0,64	Total	121,110	304			

	Şehir Merkezi	4,32	0,69						
Meslektaşlarla İlişkiler	Köy	4,52	0,44	Between Groups	1,238	3	,413	,786	,503
	Kasaba	4,45	0,61	Within Groups	158,163	301	,525		
	İlçe	4,34	0,69	Total	159,401	304			
	Şehir Merkezi	4,29	0,83						
Mesleki Görevler	Köy	2,75	0,84	Between Groups	8,610	3	2,870	2,670	,048
	Kasaba	3,36	0,89	Within Groups	323,577	301	1,075		
	İlçe	3,08	1,05	Total	332,187	304			
	Şehir Merkezi	3,32	1,08						
Kişisel Menfaatler	Köy	3,72	0,87	Between Groups	,868	3	,289	,351	,788
	Kasaba	3,83	0,91	Within Groups	248,049	301	,824		
	İlçe	3,81	0,90	Total	248,917	304			
	Şehir Merkezi	3,90	0,93						

Muhasebe Programı öğrencilerinin muhasebe mesleği ile ilgili etik algılarına ilişkin olarak öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıfa göre fark olup olmadığını anlamak için bağımsız örneklem t-test yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'te gösterilmiştir. Buna göre hiçbir boyutta iki grup arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bundan dolayı "**H5**: Öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları

öğrenim gördüğü sınıfa göre farklılık göstermektedir.” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 8. Muhasebe Mesleği İle İlgili Etik Algıların Öğrenim Görülen Sınıfa Göre Analizi

Boyutlar	Sınıf	Ort.	Std. Sapma	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Müşterilerle İlişkiler	1.Sınıf	4,46	0,78	4,790	,029	- ,412	303	,680
	2.Sınıf	4,49	0,54			- ,414	272,324	,679
Mesleki Sorumluluklar	1.Sınıf	4,33	0,71	,958	,328	- ,091	303	,927
	2.Sınıf	4,34	0,55			- ,091	287,320	,927
Meslektaşlarla İlişkiler	1.Sınıf	4,34	0,79	,939	,333	,061	303	,951
	2.Sınıf	4,34	0,65			,061	293,882	,951
Mesleki Görevler	1.Sınıf	3,19	1,07	,448	,504	,605	303	,546
	2.Sınıf	3,11	1,02			,605	302,650	,546
Kişisel Menfaatler	1.Sınıf	3,83	0,96	4,398	,037	- ,031	303	,975
	2.Sınıf	3,83	0,85			- ,032	300,133	,975

6. SONUÇ

Son yıllardaki hızlı değişim ve gelişmeler pek çok alanı etkilediği gibi muhasebe alanını da önemli ölçüde etkilemiştir. Artan iletişim ve ulaşım koşulları işletmeler arasındaki rekabeti artırmış ve küresel hale getirmiştir. Bütün bu gelişmeler işletme yönetiminde muhasebe bilgilerinin önemini daha da artırmıştır. İşletmelerin geleceğe dönük doğru kararlar alabilmeleri, üretilen muhasebe bilgilerinin doğruluğuna, güvenilirliğine ve zamanlılığına bağlıdır. Muhasebe bilgilerinin doğruluğu, güvenilirliği ve zamanlılığı ise hem muhasebe

meslek mensuplarının hem de gelecekte bu mesleği ifa edecek öğrencilerin muhasebe meslek etiği konusundaki yaklaşımlarına bağlıdır.

Bu çalışmada, meslek yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarında eğitim gören ön lisans öğrencilerinin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algılarının; cinsiyet, yaş, ailenin aylık ortalama geliri, yaşadığı yer ve öğrenim gördüğü sınıf gibi demografik özelliklerine göre nasıl farklılaştığını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Bu amaca yönelik olarak, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında okuyan öğrencilerden anket yoluyla veri toplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algıları cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir. Bayan öğrencilerin meslek etiğine ilişkin olarak erkek öğrencilere göre daha hassas olduğu gözlemlenmiştir. Ancak öğrencilerin muhasebe mesleğiyle ilgili etik algılarının yaşa göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencinin yaşının meslek etiği algısı üzerinde bir etkisinin olmamasının, çalışmaya katılan öğrencilerin hepsinin öğrenci olması ve yaşlarının birbirine çok yakın olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ailenin aylık ortalama gelirine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin henüz çalışmadıkları ve kendi kazandıkları bir gelirin olmamasından dolayı, gelirin meslek etiği algısı üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmış olduğu söylenebilir. Benzer şekilde ankete katılanların yaşadığı yere göre de meslek etiği algısına ilişkin anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların çoğunun şehir merkezi ve ilçe merkezi gibi yerlerde yaşadığını belirtmiş olmalarından dolayı bir farkın ortaya çıkmadığı söylenebilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıfın da meslek algısı üzerinde bir fark yaratmadığı gözlemlenmiştir. Bu da, meslek etiği ile ilgili eğitimin yeterli ve etkin seviyede olmadığını göstermektedir.

Önlisans öğrencileri ile yapılan bu çalışma, hem önlisans hem de lisans eğitimi alan öğrencilerin mesleki etik algılarını karşılaştıracak şekilde yapılacak yeni çalışmalarla genişletilebilir.

KAYNAKÇA

Akyatan, Ayça ve Kutluk, Filiz Angay. (2015). “Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Etik Karar Alma Sürecini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma”, *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, Cilt: 1, Sayı: 4, 42-66.

Alkan, Gönül İpek. (2015). “Muhasebe Eğitiminde Etik: Ön Lisans Öğrencilerinin Etik Algılarına Yönelik Bir Araştırma”, *Business and Economics Research Journal*, Vol: 6, No: 2, 113-125.

Arslan, Mahmut. (2012). “İş ve Meslek Ahlakı Dünya ve Türkiye Örnekleri”, *Siyasal Kitabevi*, 3. Baskı, Ankara.

Bilen, Abdulkadir. (2008). “Doğu Anadolu Bölgesindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Profilleri, Etik Kurallarına Bakışları ve Meslek Sorunları Üzerine Bir Araştırma”, *İSMMMO Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 85, 27-42.

Ceylan, Pınar ve Terzi, Serkan. (2016). “Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Meslek Etiği Algılamalarının İncelenmesi: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği”, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 13, 312-327.

Çavuşoğlu, Kürşad ve Kutluk, Filiz Angay. (2016). “Meslek Yüksekokulunda Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin

Muhasebe Etiğine Bakış Açılarının Tespitine Yönelik Bir Araştırma: Anamur MYO Örneği”, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, 109-120.

Çelenk, Hakan; Atmaca, Metin ve Horasan, Emre. (2015). “Marmara Üniversitesi’nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, Öneri Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 33, 159-171.

Daştan, Abdulkerim; Bellikli, Uğur ve Bayraktar, Yaşar. (2015). “Muhasebe Eğitiminde Etik İnkilem ve Etik Karar Alma Konularına Yönelik KTÜ İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 1, 75-92.

Erden, Gamze. (2012). “Etiğin Kavramsal Açılımı: İletişim ve Etik İlişkisi” (7. Bölüm), (Ed. Metin Işık), İletişim ve Etik, Eğitim Yayınevi, Konya, 123-138.

Gülmez, Cançağ; Kılılı, Mustafa ve Öz, Bülent. (2016). “Üniversite Öğrencilerinin Muhasebe Meslek Etiğine Bakış Açılarının İncelenmesi: OKÜ Öğrencileri Örneği”, Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies, Cilt: 2, Sayı: 3, 98-114.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori=veritbn&kelimesec=118065 (Erişim Tarihi: 14.10.2016).

Işık, Metin (Ed.). (2013). İletişim ve Etik, Eğitim Yayınevi, Konya.

Kolçak, Menşure. (2012). “Meslek Etiği”, Murathan Yayınevi, Ankara.

Kurnaz, Niyazi ve Gümüş, Yusuf. (2010). “Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Mesleği İle İlgili Etik Dışı Davranışlara İlişkin Algı Analizi: Dumlupınar Üniversitesi

Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Örneği”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 45, 157-174.

Tutar, Hasan ve Yılmaz, M. Kemal. (2003). “Genel İletişim”, Nobel Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara.

Uyar, Süleyman; Kahveci, Ata ve Yetkin, Murat. (2015). “Öğrencilerin Muhasebe Meslek Etiği Algısı: ALTSO Meslek Yüksekokulu Örneği”, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, 237-247.

Yücel, Recep ve Kartal, Cihat. (2014). “Muhasebecilerin Mesleki Uygulamalarındaki Etik Algılarına İlişkin Bir Araştırma”, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:4, Sayı: 2, 123-148.